

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

การทดสอบสมการที่มีเพียงค่าคงที่พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งบ่งชี้ว่า ตัวแปรทำนาย สามารถทำให้เห็นความแตกต่างระหว่างนักเรียนมีฟันผุ และนักเรียนไม่มีฟันผุ (Wald's $X^2 = 22.606, df = 1, p < .001$) จากการวิเคราะห์ข้อมูลจะเห็นได้ว่า ความสำเร็จของการทำนายโดยรวมเท่ากับ 80.5% (98.4% สำหรับนักเรียนที่มีฟันผุ และ 16.7% สำหรับนักเรียนที่ไม่มีฟันผุ) พบว่าค่าสถิติไค-สแควร์ของวอลด์ (Wald's X^2) แสดงให้เห็นถึงตัวแปรที่มีส่วนสำคัญในการทำนายสุขภาพฟัน (มีค่านัยสำคัญทางสถิติต่ำกว่า .05) และตัวแปรอื่นๆ ที่ไม่มีส่วนสำคัญในการทำนาย (มีค่านัยสำคัญทางสถิติมากกว่า .05) สำหรับผลการวิเคราะห์นี้ ผู้วิจัยพิจารณาว่า ระยะเวลาแปรงฟันนานมากกว่า 2 นาที ($p = .054$) มีส่วนส่งเสริมต่อการทำนายการไม่มีฟันผุในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ซึ่งสรุปได้ว่า ผลการวิเคราะห์โลจิสติกถดถอยแบบตัวแปรสองรายการเพื่อทำนายสุขภาพฟันนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 206 คน ในอำเภอคอนสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการให้ชุดของตัวแปร 3 ชุด จำนวน 16 ตัวแปร เป็นตัวแปรทำนาย การทดสอบสมการเต็มรูปแบบเปรียบเทียบกับสมการที่มีค่าคงที่เพียงตัวเดียวพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งบ่งบอกว่า ตัวแปรทำนายเป็นชุดของของตัวแปรที่ทำให้เห็นความแตกต่างอย่างเชื่อมั่นได้ระหว่างการมีฟันผุกับการไม่มีฟันผุของนักเรียน ($X^2 = 38.195, p = .001, df = 16$) สัมประสิทธิ์การทำนายของเนกลเกอเก้ เท่ากับ .198 แสดงถึงความสัมพันธ์ระดับต่ำระหว่างการทำนายกับการจัดกลุ่มสถานะการมีฟันผุ ความสำเร็จของการทำนายโดยภาพรวม เท่ากับ ร้อยละ 75.6 (ร้อยละ 73.9 สำหรับการมีฟันผุ และร้อยละ 77.8 สำหรับการไม่มีฟันผุ) ค่าไคสแควร์ของวอลด์แสดงให้เห็นเพียงว่า ระยะเวลาการแปรงฟันนานมากกว่า 2 นาที มีส่วนส่งเสริมอย่างมีนัยสำคัญต่อการไม่มีฟันผุ ($p = .054$) ค่าอัตราส่วนออกแสดงว่า เมื่อนักเรียน (แปรงฟันนานมากกว่า 2 นาที) แปรงฟันนานเพิ่มขึ้น 1 นาที นักเรียนจะมีโอกาสเป็น 3.3 เท่ามากกว่านักเรียนที่แปรงฟันไม่เกิน 2 นาที ที่จะไม่มีฟันผุ

ตัวแปรอื่น ๆ ที่ไม่มีส่วนสำคัญในการทำนายสถานะฟันผุอย่างมีนัยสำคัญในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ ระดับความรู้ ที่สนใจด้านสุขภาพ ทักษะการดูแลสุขภาพ ความถี่ของการแปรงฟันทุกวัน วิธีการแปรงฟัน ลักษณะของแปรงสีฟัน บ้วนปากด้วยน้ำสะอาดหลังรับประทานอาหาร ใช้ไหมขัดฟันควบคู่ไปกับการแปรงฟันหลังจากรับประทานอาหาร ใช้ไหมขัดฟันควบคู่ไปกับการแปรงฟันหลังจากรับประทานอาหาร รสชาติอาหารที่นักเรียนชอบ จำนวนครั้งของการรับประทานอาหารและเครื่องดื่มระหว่างมื้ออาหาร ความบ่อยครั้งของการกินขนม/ขนมหวาน/ลูกอมหลังจากแปรงฟันแล้วหลังอาหารเย็น การปฏิบัติเมื่อนักเรียนปวดฟัน จำนวนครั้งของการไปพบหมอฟัน และสถานที่รับการรักษาโรคเหงือกและฟัน

2. ผลการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกเพื่อหาปัจจัยทำนาย (ที่มีอิทธิพลต่อ) สุขภาพเหงือก

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจะเห็นได้ว่า ความสำเร็จของการทำนายโดยรวมเท่ากับ 75.6% (73.9% สำหรับนักเรียนที่มีเหงือกอักเสบ และ 77.8% สำหรับนักเรียนที่มีเหงือกปกติ) ค่าสถิติไค-สแควร์ของวอลด์ (Wald's X^2) แสดงให้เห็นถึงตัวแปรที่มีส่วนสำคัญในการทำนาย (มีค่านัยสำคัญทางสถิติต่ำกว่า .05) และตัวแปรอื่นๆ ที่ไม่มีส่วนสำคัญในการทำนาย (มีค่านัยสำคัญทางสถิติมากกว่า .05) สำหรับผลการวิเคราะห์นี้ ผู้วิจัยพิจารณาว่าตัวแปรที่มีส่วนสำคัญในการทำนายการไม่มีเหงือกอักเสบในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ ความถี่ของการแปรงฟันใน 1 สัปดาห์แบบแปรงทุกวัน ($p = .008$) วิธีการแปรงฟันอย่างถูกวิธี (p

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

= .046) การไปหาหมอฟันเมื่อนักเรียนปวดฟัน ($p = .048$) และ การไปรับการรักษาโรคฟันและเหงือกที่โรงพยาบาล ($p = .027$)

ซึ่งสรุปได้ว่า ผลการวิเคราะห์โลจิสติกถดถอยแบบตัวแปรสองรายการเพื่อทำนายสุขภาพเหงือกในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 206 คน ในอำเภอคอนสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการใช้ชุดของตัวแปร 3 ชุด จำนวน 16 ตัวแปร เป็นตัวแปรทำนาย การทดสอบสมการเต็มรูปเปรียบเทียบกับสมการที่มีค่าคงที่เพียงตัวเดียว พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งบ่งบอกว่า ตัวแปรทำนายเป็นชุดของของตัวแปรที่ทำให้เห็นความแตกต่างอย่างเชื่อมั่นได้ระหว่างกรณีเหงือกอักเสบ กับกรณีเหงือกปกติของนักเรียน ($X^2 = 38.195, p = .001, df = 16$) สัมประสิทธิ์การทำนายของเนกลเกอเก้ เท่ากับ .499 แสดงถึงความสัมพันธ์ระดับปานกลางระหว่างการทำนายกับการจัดกลุ่มสุขภาพเหงือก ความสำเร็จของการทำนายโดยภาพรวม เท่ากับ ร้อยละ 75.6 (ร้อยละ 73.9 สำหรับการมีเหงือกอักเสบ และร้อยละ 77.8 สำหรับการมีเหงือกปกติ) ค่าโคสแควร์ของวอลด์แสดงให้เห็นว่า

1) ความถี่ของการแปรงฟันใน 1 สัปดาห์แบบแปรงทุกวัน ($p = .008$) มีส่วนส่งเสริมต่อการทำนายการไม่มีเหงือกอักเสบในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และเมื่อความถี่ของการแปรงฟันเพิ่มขึ้นทุก 1 ครั้ง อัตราส่วนออกจะเท่ากับ .014 เท่า นั่นคือ นักเรียนที่แปรงฟันเพิ่มขึ้น 1 ครั้ง ใน 1 สัปดาห์ จะมีโอกาสประมาณ 1/10 เท่า มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้แปรงฟันทุกวัน ที่จะไม่มีเหงือกอักเสบ

2) วิธีการแปรงฟันอย่างถูกวิธี ($p = .046$) มีส่วนส่งเสริมต่อการทำนายการไม่มีเหงือกอักเสบในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และเมื่อนักเรียนแปรงฟันถูกวิธีเพิ่มขึ้นทุก 1 ครั้ง อัตราส่วนออกจะเท่ากับ .218 เท่า นั่นคือ นักเรียนที่แปรงฟันถูกวิธีเพิ่มขึ้นทุก 1 ครั้ง จะมีโอกาสประมาณ 1/4 เท่า มากกว่านักเรียนที่แปรงฟันไม่ถูกวิธี ที่จะไม่มีเหงือกอักเสบ

3) การไปหาหมอฟันเมื่อนักเรียนปวดฟัน ($p = .048$) มีส่วนส่งเสริมต่อการทำนายการไม่มีเหงือกอักเสบในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และเมื่อนักเรียนไปหาหมอฟันเมื่อปวดฟันเพิ่มขึ้นทุก 1 ครั้ง ที่ปวด อัตราส่วนออกจะเท่ากับ 4.662 เท่า นั่นคือ นักเรียนไปหาหมอฟันเมื่อปวดฟันเพิ่มขึ้นทุก 1 ครั้ง ที่ปวด จะมีโอกาสประมาณ 4.6 เท่า มากกว่านักเรียนที่ทำการอื่น ๆ เมื่อปวดฟัน ที่จะไม่มีเหงือกอักเสบ

4) การไปรับการรักษาโรคฟันและเหงือกที่โรงพยาบาล ($p = .027$) มีส่วนส่งเสริมต่อการทำนายการไม่มีเหงือกอักเสบในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และเมื่อนักเรียนไปรักษาโรคฟันและเหงือกที่โรงพยาบาลเพิ่มขึ้น 1 ครั้ง อัตราส่วนออกจะเท่ากับ .180 เท่า นั่นคือ นักเรียนที่ไปรักษาโรคฟันและเหงือกที่โรงพยาบาลเพิ่มขึ้น 1 ครั้ง จะมีโอกาสประมาณ 1/5 เท่า มากกว่านักเรียนที่รักษากับหมอฟันที่โรงเรียน ที่จะไม่มีเหงือกอักเสบ

ตัวแปรอื่น ๆ ที่ไม่มีส่วนสำคัญในการทำนายสุขภาพเหงือกในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ ระดับความรู้ ทักษะคิดทางลบด้านสุขภาพ ทักษะคิดทางบวกด้านสุขภาพ ลักษณะของแปรงสีฟัน บ้วนปากด้วยน้ำสะอาดหลังรับประทานอาหาร ใช้ไหมขัดฟันควบคู่ไปกับการแปรงฟันหลังจากรับประทานอาหาร ใช้ไม้จิ้มฟันควบคู่ไปกับการแปรงฟันหลังจากรับประทานอาหาร รสชาติอาหารที่นักเรียนชอบ จำนวนครั้งของการรับประทานอาหารและเครื่องดื่มระหว่างมื้ออาหาร ความบ่อยครั้งของการกินขนม/ขนมหวาน/ลูกอมหลังจากแปรงฟันแล้วหลังอาหารเย็น และจำนวนครั้งของการไปพบหมอฟัน

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

อภิปรายผลการวิจัย

ความรู้ด้านทัศนสุขภาพของนักเรียน

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่ทั้งชายและหญิงมีความรู้ที่ถูกต้องด้านทัศนสุขภาพในระดับต่ำ และส่วนใหญ่มีความรู้ไม่ถูกต้องในเรื่องที่สำคัญเกี่ยวกับสาเหตุและการป้องกัน โรคฟันผุและโรคเหงือกอักเสบ การใช้ไหมขัดฟันทำความสะอาดฟัน และเรื่องเกี่ยวกับการบริโภคน้ำอัดลม น้ำหวานบ่อยๆ การบริโภคอาหารเหนียวติดฟัน และการทานอาหารและเครื่องดื่มระหว่างมื้ออาหารบ่อยครั้ง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อโรคฟันและโรคเหงือกของนักเรียน และยังมีนักเรียนจำนวนมากที่มีความรู้ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการไปพบทันตแพทย์ปีละ 2 ครั้ง ข้อค้นพบเกี่ยวกับความรู้ด้านทัศนสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอคอนสาร สอดคล้องกับงานวิจัยของ คำรงค์เกียรติ เกียรติพิชิตชัย (2550) ซึ่งพบว่านักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในอำเภอบางสะพาน มีความรู้ด้านทัศนสุขภาพในระดับปานกลางและระดับต่ำ การดำเนินการในการเพิ่มพูนความรู้ด้านทัศนสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอคอนสารเป็นประเด็นสำคัญ ซึ่งคงต้องทำอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่เมื่อนักเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่อยมาและควรมีการให้ความรู้ซ้ำๆ เป็นช่วงเวลาสม่ำเสมอ ซึ่งส่งผลต่อความรู้ที่ถูกต้องด้านทัศนสุขภาพ เพื่อให้เกิดการปลูกฝังนิสัยการดูแลฟันของตนเองเมื่อนักเรียนเติบโตขึ้น

ทัศนคติด้านทัศนสุขภาพของนักเรียน

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชายและหญิงโดยภาพรวมมีทัศนคติทางบวกด้านทัศนสุขภาพในระดับปานกลาง และไม่แตกต่างกัน ทัศนคติต่อพฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากหลายเรื่องที่สำคัญต่อสุขภาพช่องปากที่ควรจะต้องอยู่ในระดับสูงก็พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในนักเรียนชาย และระดับทัศนคติในระดับต่ำในเรื่อง “ปัญหาการปวดฟันมีผลต่อพฤติกรรมการไปพบทันตแพทย์ของนักเรียน” นั้น อาจบอกเป็นนัยให้ทราบว่า แม้นักเรียนจะมีอาการปวดฟัน แต่ก็ยังไม่ไปพบทันตแพทย์ ซึ่งผลที่จะเกิดขึ้นตามมาคือการสะสมของปัญหาสุขภาพฟันและเหงือกของนักเรียน ข้อค้นพบเกี่ยวกับทัศนคติด้านทัศนสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอคอนสาร อาจกล่าวได้ว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ คำรงค์เกียรติ เกียรติพิชิตชัย (2550) ซึ่งพบว่านักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในอำเภอบางสะพาน มีทัศนคติด้านทัศนสุขภาพในระดับดีและระดับปานกลาง การดำเนินการปรับเปลี่ยนทัศนคติทางบวกด้านทัศนสุขภาพต้องทำควบคู่ไปกับการดำเนินการเพิ่มพูนความรู้ด้านทัศนสุขภาพ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชายและหญิงโดยภาพรวมมีทัศนคติทางลบด้านทัศนสุขภาพในระดับต่ำ ซึ่งเกือบทุกข้อเป็นเรื่องที่นักเรียนไม่เห็นด้วยในระดับมากถึงมากที่สุด อันนับเป็นเรื่องที่ดีมาก แต่ข้อที่นักเรียนควรไม่เห็นด้วยในระดับมากถึงมากที่สุด แต่พบว่านักเรียนเห็นด้วยในระดับปานกลาง คือ “นักเรียนควรไปพบแพทย์เมื่อมีอาการปวดฟันเท่านั้น” อาจบอกเป็นนัยให้ทราบว่า นักเรียนจะไม่ไปพบทันตแพทย์ถ้าไม่มีอาการปวดฟันมาก ซึ่งผลที่จะเกิดขึ้นตามมาคือการไม่ได้รับการตรวจสุขภาพฟันและเหงือกจากทันตแพทย์ของนักเรียน และความผิดปกติอาจสะสมไว้มากจนเกิดปัญหาฟันผุและเหงือกอักเสบได้ ดังนั้น การดำเนินการปรับเปลี่ยนทัศนคติทางลบด้านทัศนสุขภาพต้องทำควบคู่ไปกับการดำเนินการเพิ่มพูนความรู้ด้านทัศนสุขภาพ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

พฤติกรรมด้านทันตสุขภาพของนักเรียน

1) พฤติกรรมการทำความสะอาดช่องปากของนักเรียน สำหรับนักเรียนชายพบว่า ร้อยละ 28.7 ของนักเรียนชาย ซึ่งไม่ได้แปรงฟันทุกวันและแปรงฟันไม่เกิน 2 นาที ร้อยละ 34.7 ของนักเรียนชาย ซึ่งแปรงฟันไม่ถูกวิธี และร้อยละ 41.6 ไม่ได้บ้วนปากด้วยน้ำสะอาดหลังรับประทานอาหาร ยังมีนักเรียนชายร้อยละ 19.8 ซึ่งใช้แปรงสีฟันขนแข็ง สำหรับนักเรียนหญิงพบว่า ร้อยละ 41.9 ของนักเรียนหญิง แปรงฟันไม่เกิน 2 นาที และ ร้อยละ 37.1 แปรงฟันไม่ถูกวิธี ร้อยละ 9.5 ของนักเรียนหญิงไม่ได้แปรงฟันทุกวัน ร้อยละ 7.6 ใช้แปรงสีฟันขนแข็ง และยังมีประมาณร้อยละ 63.8 ของนักเรียนหญิง ซึ่งไม่ได้บ้วนปากด้วยน้ำสะอาดหลังรับประทานอาหาร สำหรับทั้งนักเรียนหญิงและนักเรียนชายมากกว่าร้อยละ 90 ใช้ไหม้จิ้มฟันเป็นประจำควบคู่ไปกับการแปรงฟันหลังจากรับประทานอาหาร ข้อค้นพบเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำความสะอาดช่องปากของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอคอนสาร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดำรงเกียรติ เกียรติพิชิตชัย (2550) ซึ่งพบว่านักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในอำเภอบางสะพาน มีพฤติกรรมด้านทันตสุขภาพในระดับดีและระดับปานกลาง และงานวิจัยของบังอร กล่ำสุวรรณ และปิยะนุช เอกก้านตรง (2552) ซึ่งพบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพส่วนใหญ่ทำพฤติกรรมการทำความสะอาดช่องปากอยู่ในระดับดี ถ้าพิจารณาว่าพฤติกรรมการทำความสะอาดช่องปากเหล่านี้เป็นนิสัยที่ควรและไม่ควรปฏิบัติ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งปลูกฝังนิสัยที่ถูกต้องในการดูแลสุขภาพด้วยตนเองของนักเรียน โดยคำนึงถึงแนวคิดทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องสำหรับการจัดทำกลวิธีที่มีประสิทธิผล

2) พฤติกรรมการบริโภคอาหารซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพช่องปากของนักเรียน พบว่าร้อยละ 20.9 ของนักเรียนทั้งหมดชอบอาหารรสชาติหวาน มีเพียงร้อยละ 12.1 ของนักเรียนทั้งหมด ซึ่งรับประทานอาหารและเครื่องดื่มระหว่างมื้ออาหารไม่เกิน 2 ครั้ง นักเรียนที่กินขนม/ขนมหวาน/ลูกอมหลังจากแปรงฟันแล้วหลังอาหารเย็นเกือบทุกวัน คือ ร้อยละ 29.1 ของนักเรียนทั้งหมด ข้อค้นพบเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพช่องปากของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอคอนสาร สอดคล้องกับงานวิจัยของ บังอร กล่ำสุวรรณ และปิยะนุช เอกก้านตรง (2552) ซึ่งพบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพกินขนมกรุบกรอบ ลูกอม และช็อคโกแลตเหนียวติดฟันเป็นประจำทุกวัน และงานวิจัยของอรพินท์ ภาคภูมิ และกันยารัตน์ สมบัติธีระ (2554) ซึ่งพบว่าเด็กวัยเรียนใน 8 จังหวัด ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กินขนมกรุบกรอบ ลูกอมและช็อคโกแลตเหนียวติดฟันเป็นประจำทุกวัน สำหรับในกลุ่มนักเรียนที่ชอบกินของหวาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังแปรงฟันแล้ว ควรสอนให้รู้วิธีปฏิบัติในการดูแลสุขภาพช่องปากเพื่อจะได้สมหวังทั้งการได้กินขนมหวานที่ชอบและการมีฟันสะอาดไม่ผุ

3) พฤติกรรมการไปรับบริการทันตสุขภาพของนักเรียน ร้อยละ 47.5 ของนักเรียนทั้งหมด ทำสิ่งอื่น ๆ เมื่อปวดฟัน (เช่น ซื้อยากินเอง แปรงฟันบ่อยๆ หรือไม่ได้ทำอะไรเลย) และร้อยละ 49.3 ของนักเรียนทั้งหมดไปพบหมอฟันไม่เกิน 1 ครั้งใน 1 ปี นอกจากนั้นร้อยละ 33.3 ของนักเรียนทั้งหมดรอรับการรักษารอคิวฟันและเหงือกกับหมอฟันที่มาที่โรงเรียน ดังนั้น จึงเป็นความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างค่านิยมของการรีบไปรับบริการตรวจรักษาอาการผิดปกติของฟันและเหงือกให้ประชาชนตั้งแต่ในวัยประถมศึกษาเพื่อยึดถือปฏิบัติสืบไปอย่างต่อเนื่อง

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

สภาวะสุขภาพช่องปากของนักเรียน

มีนักเรียนจำนวน 159 คน หรือ ร้อยละ 77.2 ที่มีสภาวะโรคฟันผุ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยฟันผุ อด ถอน เท่ากับ 3.17 ซี่ต่อคน และนักเรียนส่วนใหญ่มีเหงือกอักเสบที่ 101 คนหรือร้อยละ 49 ซึ่งเมื่อพิจารณาเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมด้านทันตสุขภาพของนักเรียน ก็พบว่ามีความสอดคล้องกัน การดำเนินการเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมด้านทันตสุขภาพของนักเรียน ควรต้องทำไปพร้อมกัน ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงและใช้ประโยชน์ จากสภาพแวดล้อมรอบตัวของนักเรียนซึ่งมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังนิสัย และการทำนุรักษาดูแลสุขภาพฟันและ เหงือกด้วยตนเองของนักเรียนด้วย คือ ครอบคร้ว ครูและสภาพแวดล้อมใน โรงเรียน กลุ่มเพื่อน บริบทใน ร้านอาหาร และสื่อสารมวลชน

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสภาวะสุขภาพช่องปากของนักเรียน

มีความสัมพันธ์ระดับต่ำมากระหว่างระยะเวลาการแปรงฟันนานมากกว่า 2 นาที กับการไม่มีฟันผุ อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางระหว่างความถี่ของการแปรงฟันใน 1 สัปดาห์แบบแปรง ทุกวัน วิธีการแปรงฟันอย่างถูกวิธี การไปหาหมอฟันเมื่อนักเรียนปวดฟัน และการไปรับการรักษาโรคฟันและ เหงือกที่โรงพยาบาล กับการมีเหงือกปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งบ่งบอกว่า พฤติกรรมด้านทันตสุขภาพ ของนักเรียนมีผลกระทบต่อสุขภาพฟันและเหงือกของนักเรียน ดังนั้น การปลูกฝังนิสัยการดูแลสุขภาพของ ฟันด้วยตนเองเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่อาจต้องนำมาก่อนการมีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ด้านทันตสุขภาพ ซึ่งนิสัยการดูแลสุขภาพของฟันด้วยตนเองที่ดีจะทำให้เกิดเป็นค่านิยมและทัศนคติทางบวกด้านทันตสุขภาพ ในเวลาต่อมา

ข้อเสนอแนะ

จากงานวิจัย มีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลงานวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่าความรู้ด้านทันตสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอคอนสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานีอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับสภาวะการเกิด โรคฟันผุและโรคเหงือกอักเสบของนักเรียนที่ อยู่ในระดับสูง ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันการเกิดโรคฟันผุและโรคเหงือกอักเสบในเด็กวัยนี้ควรได้รับการ ส่งเสริมให้ความรู้ที่ถูกต้องในการดูแลสุขภาพช่องปากจากทันตบุคลากร โดยเฉพาะความรู้ในการแปรงฟันด้วย ยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ การใช้ไหมขัดฟัน การรับประทานอาหารทั้งชนิดของอาหาร ระยะเวลา และความถี่ของ การรับประทานอาหาร รวมทั้งการไปตรวจสุขภาพอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง เพื่อให้เด็กนักเรียนมีสุขภาพช่องปากที่ดี ต่อไปในอนาคต

2. ผลการวิจัยพบว่าทัศนคติด้านทันตสุขภาพ ทัศนคติด้านบวกอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนทัศนคติด้าน ลบอยู่ในระดับต่ำ แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีและถูกต้องต่อการดูแลสุขภาพช่องปาก ซึ่งทัศนคติที่ดี จะทำให้นักเรียนมีความตระหนักในการดูแลสุขภาพช่องปากมากยิ่งขึ้นในอนาคต

3. ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมเกี่ยวกับการทำความสะอาดช่องปาก พฤติกรรมเกี่ยวกับการมารับ บริการทางทันตกรรม พฤติกรรมเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของนักเรียนพบว่าอยู่ในระดับดี ซึ่งขัดแย้งกับการเกิด โรคฟันผุและการเกิดโรคเหงือกอักเสบที่อยู่ในระดับสูง อาจเกิดจากในการวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาพฤติกรรม

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

ทันตสุขภาพจากแบบสอบถามเท่านั้นอาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนหรืออคติของนักเรียนในการตอบแบบสอบถาม ดังนั้นในการวิจัยต่อไปในอนาคต ควรมีการสังเกตพฤติกรรมทันตสุขภาพของเด็กนักเรียนร่วมด้วย

4. จากผลการวิจัยควรส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการดูแลทันตสุขภาพที่ดี เช่น แปรงฟันอย่างถูกวิธีอย่างพร้อมเพรียงกันในกลุ่มนักเรียนวันละ 2 ครั้ง ในเวลาตอนเช้าเมื่อมาถึงโรงเรียน และก่อนกลับบ้าน การตรวจสุขภาพช่องปากด้วยตนเองเพื่อประเมินสภาวะโรคฟันผุ และเหงือกอักเสบ

5. ควรส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือทั้งในส่วนของพ่อแม่/ผู้ปกครอง ครู ร้านอาหาร สภาพแวดล้อมในชุมชน และสื่อสารมวลชน ในการสร้างสุขนิสัยที่ดีในการดูแลสุขภาพช่องปากของนักเรียนต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กองทันตสาธารณสุข กรมอนามัย. (2556). รายงานผลการสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปากระดับประเทศ ครั้งที่ 7 ประเทศไทย พ.ศ. 2551-2555. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.
- กฤษณา วุฒิสินธ์. (2546). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการดูแลตนเองด้านทันตสุขภาพของครอบครัวและการเกิด สภาวะโรคฟันน้ำนมผุในเด็กก่อนวัยเรียน จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต. (ประชากรศึกษา). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ดำรงเกียรติ เกรียงพิชิตชัย. (2550). ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทันตสุขภาพของ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในโรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่ง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *วารสารทันตภิบาล*, 19(3), 13-24.
- ฝ่ายทันตสาธารณสุข โรงพยาบาลดอนสัก. (2555). รายงานผลการสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปากระดับอำเภอ พ.ศ. 2555. สุราษฎร์ธานี: โรงพยาบาลดอนสัก.
- บังอร กล้าสุวรรณและปิยะนุช เอกก้านตรง. (2552). ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากของนักเรียน ใน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่ก้าวสู่โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 10 และ 12. *วารสารศูนย์อนามัยที่ 6 ขอนแก่น*, 3(1), 99-113.
- เพ็ญแข ลากยี่ง. (2552). *การสร้างเสริมสุขภาพ: แนวคิด หลักการ และยุทธศาสตร์* สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ/ สำนักงานวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักประกันสุขภาพไทย.
- อรพินท์ ภาคภูมิ และ กันยารัตน์ สมบัติธีระ. (2554). การสำรวจสภาวะสุขภาพเด็กวัยเรียนในเขตตรวจราชการที่ 10 และ 12. *วารสารศูนย์อนามัยที่ 6 ขอนแก่น*, 2, 37-48.
- Yaseen, S.M., Naik, S., Uloopi, K.S. (2011). Ectopic eruption - A review and case report. *Journal of Contemporary Clinical Dentistry*, 2(January-March), 3-7.
- Backman, D. R., et al. (2002). Psychosocial Predictors of Healthful Dietary Behavior on Adolescents. *Journal of Nutrition Education and Behavior*, 34, 184-93.
- Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Becker, M. H., Maiman, L. (1975, January). Sociobehavioral Determinants of Compliance with Health Medical Care Recommendation. *Medical Care*, 13(1), 12.

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

Fisher-Owens, S.A., et al., (2007). “Influences on Children’s Oral Health; A Conceptual Model.” *Pediatrics*, 120, 3 (September): 510-520.

Kassem, N. O., Lee, J. W., Modeste, N. N., Johnston, P. K. (2003). Understanding soft drink consumption among female adolescents using the Theory of Planned Behavior. *Health Education Research*, 18, 278-291.

